

25 juli 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde I,
tijdens zijn leven priester van het Aartsbisdom Utrecht,

wijlen [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde II,
tijdens zijn leven priester/hulpbisschop van het
Aartsbisdom Utrecht,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 maart 2014. Op 9 april 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam].

Op 26 juni 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit proces-verbaal te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers. Voorts werd klager vergezeld van mevrouw [naam].

Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [naam], hulpbisschop en vicaris-generaal.

2. De klacht

2.1. Ten aanzien van aangeklaagde I

In de periode 1967 of 1968 moest klager een aantal weken op de ziekenafdeling liggen van het Klein Seminarie te [plaats]. Aangeklaagde was [functie]. In die weken heeft aangeklaagde klager meerdere keren aangerand. De aanranding vond 's nachts plaats.

Aangeklaagde kwam dan 's nachts zogenaamd koorts opnemen, niet met een thermometer, maar met zijn hand tussen de benen van Klager. Hij pakte dan de geslachtsdelen van klager vast. Hij ging dus met zijn handen in de pyjamabroek en

onderbroek van klager. Telkens wanneer dit plaats vond, heeft klager de hele nacht gehuild, ook toen de nonnen hem vervolgens kwamen verzorgen. Op een gegeven moment is aangeklaagde pastoor in [plaats] geworden.

Ten aanzien van aangeklaagde II

Het seksueel misbruik door aangeklaagde vond plaats op het Klein Seminarie in [plaats] in 1966. Aangeklaagde was [functie] en later [functie].

Op een gegeven moment werd klager ontboden om bij aangeklaagde te komen op zijn kamer, om de een of andere reden. Aangeklaagde zat dan al met een open gulp en ontving hem dan op deze wijze. Klager moest vervolgens bij hem op schoot zitten (klager was toen al 15 jaar). Vervolgens maakte aangeklaagde ook de gulp van de broek van klager open en begon aan hem te friemelen. Klager werd door hem betast, ook onder zijn kleding. Het is zelfs meerdere keren voorgekomen dat aangeklaagde klager tot een orgasme heeft gebracht. Klager walgde van het gebeuren, maar ook van zichzelf en durfde er niet over te praten. Klager weet nog goed dat aangeklaagde heel vies naar sigaretten dan wel naar sigaren stonk. Het gebeurde op de kamer in het schoolgedeelte en later op de [functie]kamer. Het misbruik door aangeklaagde hield op in het jaar voor het eindexamen van klager in 1971. In die laatste jaren was aangeklaagde [functie] en zat hij op de [functie]kamer in [gebouw].

- 2.2. Sinds het seksueel misbruik is klager zichzelf niet. Hij is zenuwachtig, onzeker en bij tijd en wijle duizelig door de stress en hij heeft grote moeite om mensen te vertrouwen. Door de nare seksuele ervaringen in zijn jeugd is hij ook zijn identiteit kwijt geraakt. De vraag die hij zichzelf vaak heeft gesteld is, ben ik homo of hetero? Hij heeft grote angst als het op een relatie aankomt. Vanaf begin jaren '70 heeft klager last van slapeloosheid, soms zelfs een nachtmerrie. Hij ziet dan badend in het zweet de seksuele handelingen voor zich. Het is voor hem dan heel moeilijk de angst opzij te zetten, wordt er doodmoe van en verliest de energie voor de komende dag. Het is voor hem een groot verdriet dat hij nooit een echte relatie met iemand heeft kunnen hebben. Het gemis van een relatie wordt groter naarmate hij ouder wordt en hij wordt geconfronteerd met het missen van een gezinsleven, kinderen en kleinkinderen. In zijn werk als [beroep] en gedurende 7 jaar als vertrouwenspersoon heeft hij veel problemen van leerlingen aangehoord. Hij probeerde hen zo goed mogelijk te helpen en vooral niet te laten blijken met welk groot geheim hij zelf zijn leven lang worstelde. Hij bleef dan later op zijn kamer in tranen achter. Alles kwam dan weer naar boven. Het ergste vindt klager dat hij door zijn grote onverwerkte verdriet en psychische en zelfs fysieke klachten (duizeligheid) zich vanaf september 2003 ziek heeft moeten melden. Hij kon gewoon niet meer verder. In maart 2005 is het dienstverband beëindigd en heeft klager een WAO- uitkering, waardoor hij per maand wel ongeveer €1.000,00 netto minder te besteden heeft. Hij raakte niet alleen zijn baan kwijt, maar ook de bron van levensvreugde, wat het lesgeven aan leerlingen voor hem betekende.

Klager is meerdere malen onder behandeling geweest bij psychologen en psychotherapeuten. Hij heeft aan deze professionals nimmer over zijn seksueel misbruik verteld. Hij moest dan zijn grote geheim prijsgeven, waartoe hij niet in staat was. Doordat hij nooit volledige openheid van zaken heeft kunnen geven aan de psychologen en psychotherapeuten, hadden de behandelingen hierdoor ook geen resultaat. Hij heeft nu iedere twee weken, in verband met zijn voortdurende duizeligheid, die een psychische oorzaak heeft, wel fysiotherapie, teneinde om te leren gaan met deze duizeligheid. Sinds 1977 slikt hij een tranquillizer, Reapam, en iedere nacht een slaappil, Lorazepam. Zonder slaappil kan klager niet slapen.

- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure voor klager is het verkrijgen van erkenning dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, dat spijt wordt betuigd en dat aan klager genoegdoening wordt gegeven, zowel op menselijk als op financieel vlak.

3. De reactie

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven.

[Naam] heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Gelet op het feit dat de door de klager omschreven gebeurtenissen zich in de periode 1966 – 1970 nu ruim 40 jaar geleden afspeelden, is het niet eenvoudig hieromtrent nadere informatie te vergaren.

Echter gelet op de adviezen tot gegrondverklaring van de klachtencommissie, welke adviezen allemaal door de aartsbisschop zijn overgenomen, moet geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn.

De door de klager beschreven gebeurtenissen hebben (zoals hij in zijn klaagschrift aangeeft) een diepe impact op zijn leven gehad. Mensen kunnen hun leven lang lijden onder seksueel misbruik, als zij niet 'geheeld' worden. Maar om zover te kunnen komen lijken de schulderkenning door de daders en het vragen om vergeving aan het slachtoffer bijna absolute voorwaarden te zijn. Het zal klager duidelijk zijn dat nu de aangeklaagden overleden zijn deze weg van schulderkenning en vragen om vergeving niet meer begaanbaar is.

De Rooms-Katholieke Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van seksueel misbruik is uitermate verwerpelijk, en mag zeker niet voorkomen in de kerk, dat een voorbeeldfunctie heeft. In zijn homilie tijdens de Eucharistieviering bij gelegenheid van de afsluiting van het Jaar van de Priester op 11 juni 2010 verklaarde (thans emeritus) paus Benedictus XVI: "We smeken nadrukkelijk om vergiffenis van God en van de slachtoffers, met de belofte al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat een dergelijk misbruik nooit meer zal plaatsvinden.

Bij deze woorden wil het Aartsbisdom zich graag aansluiten en aan klager spijt betuigen en oprechte verontschuldiging aanbieden voor hetgeen de aangeklaagden hem hebben aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en tijdens de zitting van de Klachtencommissie is beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.
Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van – onder meer – de zaken met zaaknummers 2010-T161 (1), 2011-T289 (1), 2011-T362, 2011-T613, 2014-W1174, 2014-W1194 (2) en 2014-W1210 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde II wordt geklaagd en de zaak met zaaknummer 2010-T021, waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde I wordt geklaagd.
Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde I en II.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat de aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht ten aanzien van aangeklaagden I en II gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 25 juli 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en mevrouw drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.